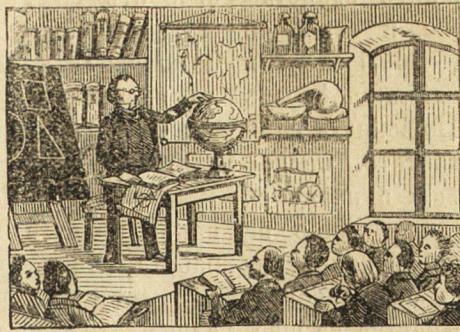

Година II.

УЧИЛИЩЕТО излиза два пѣти въ мѣсеца на тѣзи голѣмина. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло межд. а за отвѣтъ Туреко фр. 7. Споможествованията ставатъ за година. Писма неплатени на пощата не сѣ приети, Твърдѣ дълги и некопоени дописки оставатъ непомѣтени.

Слѣстъкъ 13-й.

Писма, дописки и споможествованията са непрашатъ надписани до издателя въ Русе и печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г на Спаса Попова.—Въ Шуменъ до Г-да Братія Р. Ил. Бляекови.

У Ч И Л И Щ Е.

Съдържание: Образованіето на работната сила у женитѣ въ Германія (продълж. отъ сл. 12).—Майка къщовница. Обязанности на бащата къмъ домакинството.—Родовѣ.—Нашитѣ училища.—Стихотворене.—Разни.

ОБРАЗОВАНИЕТО НА РАБОТНАТА СИЛА У ЖЕНИТѢ ВЪ ГЕРМАНИЯ.

(Продълженіе отъ сл. 12).

Първата стѣпка у областъта за разпространеніето на женскитѣ дружества или *ферейни* у Берлинъ е направилъ знаменитий Летте, починилъ прѣзъ мѣсець Декемвр. 1869 г. Прѣзъ Януарія на 1866 г. са свикали на съборъ нѣколко мъже—да расжждатъ женскія въпросъ и тѣ положили основание на обществото да подкрѣпява занаятиската дѣятелность у женитѣ.⁽¹⁾ Цѣльта на това женско дружество е да подпомага за развитіето на занаятиската дѣятелность у женитѣ и дѣвциитѣ, кои сѣ принудени да живѣятъ отъ труда си. За да са постигне това намислили за необходимо: 1) да са отмахнатъ сичкитѣ прѣдрасждки и прѣпятствія, що ограничаватъ индустриалната женска дѣятелность; 2) да са нагласятъ учебни заведения, дѣто женитѣ да са учатъ на занаятъ и търговія; 3) да са настанятъ извѣстителни писалища (кантори) за жени, кои желаятъ да са занимаватъ съ какъвъ годъ занаятъ, и за сичкитѣ работодавачи, кои искатъ да при-

снособятъ у работата си женскія трудъ; 4) да са натъкмятъ търговски и продавически заведения за женскитѣ ржкодѣлия и искусствени произведения; 5) да са пригледватъ жени, кои живѣятъ съ собственія си трудъ, отъ сѣкакви лошевини въ нравственно и икономично отношение, като имъ са отрѣдятъ добри жилища и ѣдене съ по-долня цѣна. Ферейнитѣ (дружеството), спорѣдъ 3 и 5 членъ на устава си, са непростира и за онези жени, кои работятъ у фабрицитѣ, или са занимаватъ съ друго, както и за перачки, ратайкини и д. т. За членове на дружеството са приематъ сичкитѣ пораснали дѣца—момчета и момичета, кои могатъ да платятъ по 1 талиръ (рѣялъ) на година. Дѣлата на Ферейна са вършатъ подъ надзирателството на особени комитетъ, и отчасти на управителитѣ, или при общето събрание на членоветѣ. Испървомъ—както комитетѣтъ, тѣй и управителитѣ—сичкитѣ били мъже, по отсѣтитѣ са приканили и жени; изъ двамата комитетски секретари единий са замѣстилъ отъ жена. Сърругата на наследния Пруски принцъ, принцеса Викторія, зела покровителството върху ферейна. Това дружество подкачило да работна лошево врѣме; тѣкмо когато са нагл-

(1) Verein zur Förderung der Erwerbthätigkeit des weiblichen Geschlechts.

сявало, то време вѣстниците извѣстятъ войната съ Френско, и сѣкой си обърналъ внимашето на събитіята, кои щѣхъ да направятъ голѣмъ прѣвратъ у Германската исторія. Но войната само позабави вървежа на работата, подкачена отъ женскія ферейни, а инакъ са продължаваше. Първото задължение на комитета било да помогне на професора Клемента да натъкми подъ свое ръководство реална търговско-занайтчиска школа за момичета. Съ помощта на ферейна (женското дружество) професорътъ открилъ училището си на 23 Априлия 1866. Числото на ученицитѣ са уголѣмявало сѣ повече и повече. Това училище има двѣ отдѣленія: реално, дѣто дѣвойченцата учатъ, освѣнъ допълнене на общитѣ имъ познанія, и рационално приготвяне както у практичния животъ на жената, тѣй и да могатъ постъпни у другото отдѣлене на специалиститѣ курсове, дѣто имъ са дава вече да си избѣрѣтъ какъвъ годъ курсъ—търговство или съ нѣкой си занаятъ, искусство и др. т. но тукъ са неприготвятъ нито учителски, нито гувернатки. Втората школа, що била присъединена къмъ ферейна. сжществувала вече отъ 1 Ноемвр. 1865 г. подъ название *Lohffsehes Institut (Лохфозъ институтъ)* за образование и приготвяне възрастни момичета у търговия и занаятъ: цѣльта на това заведение е да даде на възпитаницитѣ си у твърдѣ късо време практично образование.

Наскоро слѣдъ основашето на ферейна са учрѣди тѣй названія Викторинъ пазаръ—*Victoria Bazar*, централно мѣсто за стоваряше на сѣкакви ржкодѣлия и искусствени произведения отъ женскія трудъ, нарѣдени тамъ за продажъ. Този пазаръ, ръководенъ по съвѣтитѣ на ферейнскія комитетъ, даде най-благотворителнитѣ резултати; защото помага на много жени за да си искараватъ хлѣба. Викторинъ пазаръ се предаде подъ управлешето на търговеца Веисса, кой водѣше сичкитѣ дѣла на своя смѣтка, съ поржки на комитета да непечели по-

вече отъ 10-12 проценти за труда си. И тѣй пазарътъ приносяше положителна, полза на 150—60 жени, кои отъ година до година са умножаватъ, и надѣватъ са, че това разширяване на пазарската дѣятелность ще са простре до по-голѣми размѣри. Пазарътъ сполучи вече да намѣсти други 50 жени на постоянна работа, съ добра плата.... »Откакто са настани пазарътъ—провиква са на едно мѣсто авторътъ—изведнѣжъ са прѣдстави на нуждажщитѣ жени, какво за тѣхъ са откри такъвъ единъ чудотворенъ источникъ, къмъ когото трѣбва само да са приближатъ и сичкитѣ имъ желанія ще бѣдѣтъ удовлетворени. Изъ разни стърни клети сироти тичахъ на толпи да търсятъ спасение у този источникъ; сѣки денъ пощата ни доносяше хиляди съ сълзи облѣти писма и отрѣдомъ викахъ: дайте ни хлѣбъ, дайте дрехи памъ и на дѣцата ни. Но кои бѣхъ тѣя злочести, дѣто тѣй просѣхъ? Сичкитѣ бѣхъ не твърдѣ отъ сиромашки челяди, а помѣжду имъ имаше жени отъ богатски родъ, дору и нѣкои образовани,—лица, кои нѣкога служили за радостъ и украшение на своето сѣсловие, а сега испаднѣли у таквъзъ положение, щото не сж нито за себе си нито за другитѣ..... «

Нѣма никакво сумнѣше, че у сичкитѣ тѣя бѣди и неволи най-отличната роль играятъ сегашнитѣ наши общественни отношеия, но отчасти и самитѣ жени сж виновати. Веисъ е направилъ за това твърдѣ сжкопѣни и силни забѣлѣжки. »Купове отъ ржчни издѣля, донесени на пазаря—казва той—показахъ са не-сгодни за никакво употребление. Мѣжду тѣхъ имаше нѣкои вещи твърдѣ злѣ приготвени. Изъ стотина такива вещи само петъ имаше наскопосъ да са продадѣтъ. Нарѣдко са случава да донесѣтъ нѣкоя хубава ржчна работа, или добрѣ ушита дрешка. Народо сърдце нѣй ги поучавахме съ наставленія, но за зла честь нѣкои си жени непоказвахъ никакво желание, да направятъ похубаво нѣщо. Много

дами (Господжи) при първата несполука захвърлѣх работата и дръпвах са отъ заведението, щомъ видѣхъ, че нѣй искаме добра и истинска работа. Пазарьтъ стана повече образователно за труда заведение, отъ колкото търговска кантора. Изъ три хиляди жени, кои дохождахъ на »Victoria Bazar« да искать работа, само 200 или 7 % сполучихъ. « Спорѣдъ казаніето на почтенія пазарски управитель види са, че на другитѣ са не даде, не защото нѣмало работа, но че такива жени, съ тѣхното лоше възпитане, неумѣяхъ никакъ да направятъ каква годъ скопосна работа.

Момичета отъ по-горне и срѣдне съсловіе, повечето родители ги възпитватъ мързеливо, безъ работа; и тѣй кога испаднатъ у сиромашія не сж врѣдн да си извадятъ хлѣба сами. Врѣме е вече щото родителитѣ и възпитателитѣ да разберѣтъ, че тѣхнитѣ дѣщери и възпитаницитѣ имъ, трѣба да бждѣтъ работни хора, а не бездѣйствени кукли. Сжщо трѣбва да са доказва на младитѣ моми и жени, че тѣ трѣбва да търсятъ спасеніето си у сами себе си. За тѣхъ, както и за мжжигѣ, са прѣдставятъ сичкитѣ случаи за самостоятелность и независимость, но стой са да знаятъ, че тѣзи независимость са добива само у полето на усърднѣя трудъ, а не другоаче.

При пазаря е открита извѣстителна кантора за оня жени, кои са нуждаятъ за каква да е работа. Това послѣдне заведение направи голѣми услуги за сичкитѣ жени, кои дохождахъ изъ провинційтѣ у Берлинъ и не знаятъ дѣ да слѣзѣтъ. Бюрото са грижи не само да снабди женитѣ съ ефтини и удобни къщи, но и оше съ ефтини госби и чиста трапеза.

(Слѣдва)

Г-нъ П. Бояджиевъ е издалъ проглашеніе за нова книга подъ заглавіе МАЙКА КЖ-ЩОВНИЦА; но защото са мина доста врѣме, а спомоществователи са появили твърдѣ малко, негова милостъ прижазва посторител-

но, който обича да са запише и да му са испратятъ имената на спомощниците, колкото в възможно по скоро. За това като прѣпорѣчваме книгата на блг. публика, нѣй смѣстѣме тукъ и прѣди словето, за да види сѣкъ какво е цѣлото видѣжане.

Майка кжшовница, или по кой начинъ трѣбва майката да възпитаватъ дѣцата си у дома.

ПРѣДГОВОРЪ.

Извѣстно е, какъ дѣтинското възпитаніе има най-голѣмото влияніе въ общественнѣя животъ на човѣка. Дѣцата, като сжщества подрѣжателни, слѣдуватъ по сжщитѣ дѣла и примѣры на своитѣ родители, а повече праватъ оныя работы, които глѣдатъ да върши майка имъ всегда прѣдъ очитѣ имъ. Оше по извѣстно е, че навикѣтъ, когото добиваме въ дѣтинскѣтъ си възраст, тѣй силно ся впечатва въ душитѣ ни, дѣто мжчно ся изглажда отъ послѣ. Слѣдователно, ако майката ся погрѣжи да вдѣхне на дѣтето си прави начала оше отъ дѣтинството му, и подкрѣпи тѣзи начала съъ свои примѣры, нека бжде увѣрена че ще направи благополучнѣ и себе си, и дѣтето си въ сичкѣя животъ; и освѣнъ като дѣтето ще бжде честито до край животъ, слѣдствіята отъ доброто му възпитаніе щѣтъ прѣминѣтъ и на потомцигѣ му. Ако ли напротивъ майката напустне възпитаніето на чадата си, или имъ даде злы примѣры, ще види скоро, че отъ това нейно повѣденіе чадата ѣ ще станѣтъ развратени и злочесты, а тя ще слѣзе въ гроба нажалена и посрамена.

Всеки родитель, отгостинѣ, желай да възпита добрѣ чадата си, и да ги направи благополучни и въ сегашниѣ, и въ бждѣщѣя животъ; нѣ за да придобіе великѣтъ тѣзи цѣль, изискватъ ся двѣ нѣща, 1.) да познава правилата на добрѣтъ педагогикѣ 2.) да жьртвува потребното врѣме за възпитаніе на чадата си. А за да научи човѣкъ правилата на добрѣтъ педагогикѣ, трѣбва да прочита книги написаны нарочно за тѣзи цѣль, и като размышлява и прави опыты върху поведението на дѣцата си, ще сполучи

желанието си; защото расположеніята на дѣцата въ сѣко врѣме и обстоятелство не сж се еднакви: т. естѣ, дѣцата нѣкоги биватъ веселы, нѣкоги натжжени, нѣкоги сьрдиты, и нѣкоги кроткы и лѣмощны, та спорѣдъ тѣхъ трѣбва да ся приспособяватъ и измѣняватъ общитѣ закони за педагогикжтж. А колкото за врѣмето, косто трѣбва да жьртвуватъ родителитѣ по възпитаніето на чадата си, тѣ пѣмжтъ право никакъ да ся одумватъ че другитѣ имъ житейски занимація т. е. работата имъ, не имъ допушала да губжтъ врѣме по възпитаніе на чадата си; защото първата длѣжностъ, която единъ родителъ има да испълни въ общественны животъ ѳе, да възпита добрѣ (да направи тербиеліи) чадата си. Какъ неможе и да добіе отъ друго занягіе по-голѣмж наградж и ползж отъ онаѣж, колто ще добіе, като ся грижи за възпитаніето на чадата си. При това и неможе да остави на чадата си по-богато наслѣдіе отъ доброто имъ възпитаніе. Затова негрѣбва да ся свиджтъ на родителитѣ нето пары, нето трудъ за да можтъ да извършжтъ напълно голѣмжтж длѣжностъ за възпитаніето на дѣцата си, отъ косто зависи, както по-горѣ ся рече, и тѣхното, и на домородствата имъ блаженство.

Такива сж вкратцѣ за възпитаніето здравитѣ начала, врѣхъ които е положено настоящето списаніе отъ Англамериканеца, съ надписъ, „*майка кжжцовница*“, сир: по кой начинъ трѣбва майката да възпитава чадата си у дома.“

Явнитѣ и свѣтлы истины, които тая книга съдържава, достословната метода, и убѣдителный и неврическый стилъ на списателя, и голѣмата нужда, кождо народътъ ни има отъ такивж книги мж принудихж да ѳъ привеждж и издамъ на свѣтъ.

Книгата раздѣлена на осъм главы объема по-главнитѣ правила на педагогикжтж, и на религіозното ученіе, които майкитѣ сж длѣжны да имжтъ за водителъ по възпитаніето на чадата си, ако желажтъ да ги виджтъ добры гражданы и истинны христіены. Сисателтъ развива и тыя, и оныя съсъ сичкжтж точно тѣ, като довожда често ясны

примѣры отъ исторіѣтж за объясненіе на думжтж си.

У Европж ся издаватъ непрѣстанно ржководства за възпитаніето: нѣ въ Америкж системата за възпитаніето, и то относительно за женскыя полъ е много по-сьвършена; и пѣма съмнѣніе, че голѣмж часть отъ блаженното състояніе на онзи народъ е произвело усѣвършенствуваніето на тжзи системж.

Книгата е опрѣдѣлена собетвенно за майкитѣ, нѣ е полезна и за бащитѣ, и за учителитѣ, и за чловѣцы отъ всѣкый класъ и званіе.

Нѣка ся убѣди всѣкый, а най-много майкитѣ, че които прочитжтъ съ вниманіе тая книга ще добѣжтъ най-ползови ты знанія, и ще избѣгватъ за напрѣдъ явнитѣ недостатъци, даже и грѣшкы, които имаме ныя въ системжтж по възпитаніето на дѣцата си.

Нѣ, единъ отъ нашитѣ ми каза: ты незнаешъ ли си българитѣ колко прочитатъ таквисъ книги, та колко ли пакъ ще гудятъ и въ дѣйствиіе онова, косто прочитатъ втѣхъ? На това азъ отговарямъ, че колкото за по-старитѣ бащи и майкы е тжж; нѣ като поглѣднемъ че двесъ на сѣкадѣ изъ отечеството ни, слава богу, има училища отворены, дѣто отъ сѣкакъвъ класъ дѣвчица вьрвжтъ, та ся учжтъ по языка си, и проумѣватъ онова, що четжтъ, тѣ, казувамъ, като прочитатъ таквисъ поучителны по възпитаніето книги, и като възползуватъ себе си да станжтъ за въ бждще бащы възпитатели и майкы възпитателкы, ще можтъ и сега като прочитжтъ прѣдъ бащитѣ си и майкитѣ си да вдхнжтъ и тѣмъ макаръ на десятъ едно, та да земжтъ примѣрѣ най-повече майкитѣ, и да имъ са шоце да са погрыжжтъ съ единъ лессъ начинъ да възпитава т малкитѣ си дѣвчица, и тжжй полека лека да постигне и нашій народъ на онаѣж стьпенъ, дѣто ся намиратъ образованитѣ народи. Вѣлкимъ тѣ не сж были грубы и прости? нѣ съсъ наукитѣ и прочитаніето на таквисъ поучителны книги постигнахы сж да станжтъ кроткы, вразумителны и ползовиты на отечеството си.

Съ таквъ единъ прѣдговоръ почева книшката „*майка кжжцовница*“, за кождо азъ распратихъ почти прѣдъ годинж, *проглаше-*

ме, за спомоществатели. И защото тѣтъ доне ъж турямъ подъ печатъ, умолявамъ почитаемиѣ читалища, Дружества и Господа, които не сѣ ми проводили имената на събранитѣ си спомоществатели, да побързатъ поскоро да ми ги проводѣтъ за да ги напечатамъ въ книжкѣтъ по обычая.

Русе 15, Юнія 1872.

съ почитаніе
П. Д. Болджіевъ.

ОБЯЗАННОСТИ НА БАЩАТА КЪМЪ ДОМАКИНСТВОТО.

Бащата, като глава на домакинството, длъженъ е да познава своитѣ обязанности и да ги изпълнява точно. Найпървата негова обязанностъ е да умѣе какъ да поучава дѣцата си, и да имъ служи за примѣръ у сичко; да бѣде самъ си справедливъ и чвѣрстъ на работата си—безъ справедливостъ нѣма добродѣтель, а безъ добродѣтель нѣма щастіе.—

Животътъ на сѣки баща у домакинството е като нѣкоя непрекъсвана верига отъ пожертвованія, за доброто на неговитѣ дѣца; зарадъ тѣхъ той е обвѣзанъ да полага неуморни трудове и сѣкогашни грижи, да ги отхрани здрави и читави, послѣ да ги в спита човѣшки.

Бащата на домакинството трѣбва да бѣде благоразуменъ; безъ това той е като единъ кормчій (дюменджій), лишень отъ врѣше и неспособень за да управлява кораба. Ако ли има за правило да прави сичко съ благоразуміе, ако той са грижи истински какъ да приспособява полученитѣ си знанія и опитностъ за добруването на челядта си, таквѣ баща ще може да принесе нейсчерпвана полза на своето домакинство, кое ще бѣде винаги честито и благополучно. Съ благоразуміе той ще прѣминува съ сѣкиго добръ, и посрѣдъ многото свѣтовни пропасти, що сѣ испрѣчватъ по пѣтя на живота му, ще прѣкара безопасно.

Умѣренността сѣще е необходима за бащата на домакинството; той трѣбва

да бѣде трезвень, като са въздържава отъ излишното вѣденіе и піеніе, кое освѣнъ що го похабява душевно и тѣлесно, іоще служи като единъ лошъ примѣръ за дѣцата, кои изгубватъ сѣков почитъ и уваженіе къмъ родителитѣ. Друго, да отбѣгва пагубнитѣ вѣнкашни удоволствія, що можатъ да причинятъ раздори, ненависть, отчаяніе и развала на домакинството.—Най-сѣтнѣ бащата ще отмахва онези суетни желанія, каквото напримѣръ *властолюбіе* и *необуздано честолюбіе*, кое намѣсто щастіе, често донося бѣдствія, горчивини, мжки и неволи на живота. Само благонамѣренното *честолюбіе* и благородно подражаніе е простено, кое прави хората полезни едни на други, и служи въ полза на обществата.....

Богатството да желяемъ не току за свое удоволствіе, но като средство да бѣде човѣкъ полезенъ на подобнитѣ си и да послужи у нѣщо си на своето отечество, да подпомага за напрѣдка на наукитѣ и художествата. Спечеленото съ трудъ и правда богатство увеличава еднакво и общата масса на Господарственнія имотъ.

Нашій животъ трѣбва да бѣде посвѣщенъ на труда и дѣятелността; защото у това са заключава истинскія источникъ на човеческото здравіе и добруване. Съ трудолюбіето човѣкъ распяжда отъ себе си коя да е нужда.

Домакинството на старателнія човѣкъ прилича на една кошерица, дѣто трудолюбивитѣ пчели, като работятъ сѣкоя за себе си, улеснява свѣрѣмнно живота и благополучіето на целія рой. Трудътъ, читателю мой, е почитень, защото тѣй е благословилъ Богъ: *човѣкъ де работи и въ потъ на лице си да си придобива насжщія хлѣбъ*, та да бѣде полезенъ не само на себе си, но и на онова общество, мѣжду което живѣе и добрува.

Посрѣдъ примеждіята, що можатъ да го постигнатъ на сѣкоя минута, каквото оспромашеваніе и други случки, на кои е подхвърленъ човѣкъ, бащата на

домакинството трѣбва да са въоружава юнашки и съ търпение. Когато той бѣде търпеливъ, то неговитѣ бѣди и неволн пѣма да му дотѣгнатъ толкозь, и може би да сполучи щото да са повърне честъта му и да стигне пакъ първото. Какво ще стане съ онова домакинство ако неговата глава, онзи, кой е обвѣзанъ да ръководи сичкитѣ си домашни, да ги закриля и насърчва, покаже слабостъ, когато са стой да бѣде прѣгавъ и да са държи мъжки?

Тѣй и снисхождението, що е добродѣтель за мъдрія, у бащата не трѣбва да са прѣстира до слабостъ, когато глѣда, че дѣтето му тича къмъ пронастъта, а той съ милейшето си неупотрѣбва приличнитѣ усилія за да го възпре. Отъ голѣмата си любовъ къмъ дѣцата, ще ли той да наруши домашното спокойствие и тишина, ако у таквъ случай са покаже малко строгичекъ? Не! Онзи кой е поставенъ отъ природата за покровителъ на своето домакинство, той е длъженъ, спорѣдъ званіето си, и за своя собственна полза, да варди своитѣ права, но благоразумно, справедливо и предпазливо, за да непрѣкаля иѣкакъ съ строгото си поведение, кое може да го събори отъ честъта му.

Бащата на домакинството не трѣбва да бѣде страхливъ, кога вижда, че иѣкое отъ дѣцата му пспада у въикашно примѣждіе; тогава той е длъженъ да стой юнашки и да са небой отъ нищо. У таквъ случай, може да му послужи примѣрътъ на тѣзи слаби гадѣчки: птицата, безъ да глѣда на своята маленкостъ, хвърга са върху едно животно сто пѣти по-силно отъ нея, когато птиченцата ѝ са нападнатъ.

Съ този членъ нѣй прѣдставихме скратено за обязанноститѣ на бащата у домакинството, обязанности, кои повече трѣбва да бѣдѣтъ сподѣляни отъ жената, избрана за съпруга. Таковато домакинство, ръководено отъ неговитѣ познанія и опитность, запазвано съ благоразуміе, научно съ примѣри на въз-

държане, умѣренность и чистота у нѣравитѣ, поддържано съ полезни съвѣти и дълготърпение, защитявано отъ бащиното мъжество, побуждано и подкрѣпяно съ неговата дѣятельность и трудолюбіе, наставлявано у честность и добри занятія—таковато домакинство, думаме, съставлява своето щастіе, и ще служи за примѣръ на други.

РОЛЕНЪ.

Роленъ са е родилъ въ 1664 г. Фенелонъ на исторіях-тѣ. Той бѣше единъ рядкъ, человекъ, казва Шатобриенъ, кой-то имаше дарбѣ за усиляваніе на наукъ-тѣ, искренность-тѣ и добринъ-тѣ.

Той съ творенія-та си, казва Монтеско, зачюди публика-та. Сърце то е, кое-то говори на сърце то; усѣща са едно вътрѣшно удоволствие да слушатъ говоряща добродѣтель-тѣ; той е една пчела за Франція.

Почти всички-тѣ му работи сѣ повѣтены за възпитаніе-то на млади-тѣ. Негово-то твореніе: *Traité des études* (условіе за изученіе-то), е безъ противорѣчіе една отъ най изрядни-тѣ книги, кои-то имаме. Само-то пазваніе на тия главы прави обиченъ тоя достоенъ Священникъ: «права ученіето обично»... «ставамъ обиченъ и уважаемъ на дѣцата»,.....«рѣвностенъ на тѣхно-то благосъстояніе, и пр.» който е чель тия думи на това послѣдие заглавіе, не може отъ смияваніе да не пролѣе сълзи:

»Не е ли това единъ Христіанскій учитель, натоваренъ за възпитаніе то на младо-то поколение?—това е единъ човекъ, кому-то І. Христосъ повѣрилъ едно извѣстно количество дѣтца, кои-то искупи съ кръвь-тѣ си, и за кои-то прѣдаде живота си; въ кои-то живѣе като въ свой домъ и свой жертвеникъ, кои-то глѣда като свои членове, като свои братія и снаслѣдници, отъ кои-то иска да направи толкова царю, священници и учители, кои-то ще цару-

ватъ и ще служатъ Богу съ него и за него прѣзъ всички-та вѣчностъ; и той имъ е вѣвѣрилъ да пазятъ въ тѣхъ си скъпи-тъ и неочъними-тъ дарове на невинностъ-тѣ. Нъ, какво величїе, какво благородство, една длъжностъ толкова уважаема не присъединила никакъ на всички учители длъжности-тъ?.....Единъ добъръ учитель трѣбва да приложи думи-тъ си както Богъ глушеше продължително уши-тъ на Мойсеи, водителятъ на народа си: «носи ги въ пазвѣтъ си, като една майкѣ, «привикнала, да носи малкото си дѣте». (Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet infantulum).

ПРѢВЕЛЪ

А. К-въ

НАШИТЪ УЧИЛИЩА ПРИ УЧЕБНАТА 1871—72 ГОДИНА.

Годишнитѣ испитанїя, насѣкждѣ у наше-ско, почти са свършихъ. За това намъ са пада сега да направимъ, колко годѣ, единъ кратътъ погледъ върху нашитѣ училища и да видимъ дѣ какви наредби има и до колко тѣ напредватъ. Ний желаемъ да имаме свѣденїя отъ сѣкждѣ, и тѣй да можемъ да дадемъ правъ отчетъ на читателитѣ си; но като нѣмаме никакви извѣстїя отъ далечни мѣста, то за сега ще кажемъ само щото знаемъ.

У града ни (въ Руссе) испитанїята са продължаваха отъ 18 Юлія до 9 Юлія. Сичкитѣ ученици отъ мъжкитѣ училища, и ученичкитѣ отъ дѣвическото училища, са испитваха на рѣдъ, и сѣкое отговорише спорѣдъ силата си. Прѣминчалата Недѣля стана раздаването наградитѣ прѣдъ множество мъже и жени. Сичко хубаво, но като за Руссе трѣбва да бжде по-хубаво; защото учебнитѣ заведения на единъ такъвъ градъ трѣбва да отличаватъ нѣкакъ отъ другитѣ помалки градове,

Тукъ училищата сж раздѣлени: на три първоначални, у махалитѣ, едно основно или пригответелно, едно дѣвическо трикласно и едно главно. Отъ сичкитѣ училища са набиратъ до 450 ученици момчета и около 200 момичета.

Незнаемъ по коя причина трима отъ учителитѣ у главното училище и единъ изъ основното си даватъ оставката Както и да е това показва че Българскитѣ училища въ Руссе не сж каквото прилича за

града. Но току нашїй градъ ли е, дѣто училищата сж неурѣдени? Видящемъ и други, прѣзъ години си прѣхвалени градове по училищата си, а днесъ да викнешъ съ сълзи да ги оплачешъ!

Прѣзъ депѣ си ни падна нѣтъ да отидемъ до Силистра, дѣто присѣтствовахме и на испитанїе. Българското училище у този градъ е дошущъ растроено и току речн, нѣма го никакво. Главнїй ушъ учитель напустилъ безъ врѣме, а горкитѣ ученици са прѣснали като еребици. Едвамъ са прибраха нѣколко момчета, кои са поиспитваха отсамъ оттамъ и сичко са свърши въ два часа. У дѣвическото училище момиченцата са испитваха по напредъ; но и то *шу-шекиль*. Учителката колко да е са трудила; но кога единъ рѣдъвно не дохождали, а други български незнаятъ, какво да имъ стори и тя?—

Причината, казватъ, да бжде училището у Силистра неурѣдно, били до сегашнитѣ чорбаджїй, кои несбръщали никакво вниманїе, освѣнь да смразяватъ гражданитѣ. Нѣкои си отъ тѣхъ, разсърдени, проваждали си дѣцага кое у грѣцкото, кое у влашкото училища. Грѣхъ имъ на душа!

Новитѣ обштинари, кои са избрани отъ най-ревностнитѣ младежи, нагласяватъ да са управи сичко, и за напредъ училището имъ да са наредби както трѣбва. Ний познаваме отблизу сѣгашнитѣ училищни настоятели и новоизбранитѣ членове на Българ. община у Силистра, дѣто сме увѣрени, че тѣхната братска любовъ, що иматъ днесъ по-мѣжду си, ще остане за винаги непоклатена. Сговоръ братя и небойте са; Богъ е съ вазе!

Съ иджїя листъ слѣдва за Шуменъ и другадѣ.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ПОЛЗА ОТЪ МАТЕМАТИКАТА.

Математиката е първа наука
Посрѣдственно ще имаме сполука,
За напредокъ и просвѣщенїе
Ще бжде нашето спасенїе.

Нека всицца братя Българи задружно
Математиката да пригърнемъ,
Трѣба да извикаме едно-гласно:
Ти давашъ потикъ напредъ да трѣгнемъ.

Най полѣзна си ти за насъ бѣдни стада
Въ дебели пасбища намъ си добра храна,

Всѣко Българче съ пѣжнийтъ си гласъ
Вика дойди ти си нашыйтъ спасъ,

Твойтъ върховенъ и величественъ гласъ
Сега те достигналъ и до бѣднитѣ насъ,
Умственни си сили да развѣими
Похвала отъ другитѣ да добѣими.

Но ти имашъ твои съпротивители
Или по-добръ народни гонители,
Кои то винаги ся старажтъ
Отъ училище да тя извадятъ.

При всичко това ти все си напѣдвала
Нашыйтъ бѣденъ народъ просвѣтявала,
Вѣчно има да ти благодари
И между себе тебъ да въдвори.

А. Бѣлчовъ

Сливенъ 10 Маѣй 1872.

*Б. Р. Кога пише пѣкой стихове да
си ги нагласява урѣдно, че пѣмаме врѣ-
ме да поправяме—не сме и поети.—*

РАЗНИ.

Бутушитѣ и закуската.

Докторътъ Свифтъ, единъ отъ най знаменититѣ писатели, съ които са слави Англия, като билъ готовъ да възсѣди конятъ ся за да направи обикновенната си расходка, поискалъ бутушитѣ си. Мързеливиятъ неговъ слуга му донесалъ невакани бутуши. Нъ, защо, Жене, не сж очистени? казалъ докторътъ. — „Охъ! тихо отговорилъ слугата, не съмъ направилъ злѣ; дъждъ вали, вѣтъръ вѣе, и вий този часъ ще ги накалятъ: зато помислихъ чѣ не си струва труда да ги чистя за толкозъ малко врѣме.“ Докторътъ не казалъ нищо, и са присторилъ да е задоволенъ отъ туй извинение. Слѣдъ малко, кога щѣлъ да тръгва, Жонъ го помолилъ да му остави ключа отъ буфета. — „Защо ти еключътъ, му казалъ Господарятъ му. — „Нъ, Господине, да закусиж, спорѣдъ както правя туй всяка сутрена въ врѣме на расходката ви, —“ охъ повтори спокоеино докторътъ, що ти трѣба да закусвашъ, кога слѣдъ два часа пакъ ще угладишъ, не си струва труда да закусвашъ сега.“ Жонъ разбралъ урокътъ, когото съдържаваше туй умно отвѣщание. Наистина, този слуга разсеждалъ както разсеждатъ

мързеливитѣ и безгрижнитѣ, които дирятъ всякаквъ случай да са отърватъ отъ работа. Съ таквъзъ расположение пѣкой би принебрѣгналъ даже грижитѣ, които изиска чистотата. Защо да си мие челѣкъ ржцѣтъ, кога подиръ малко ще станжтъ пакъ кирлеви? нъ тогазъ, както го е казалъ толкозъ добръ докторъ Свифтъ, защо да ѣде челѣкъ, кога сѣтнѣ пакъ ще огладишъ?

превелъ: С. И. П-съ.

— Когато сиромашеството хвлѣзе у една кжца прѣзъ вратата, той-си часъ избѣгватъ прѣзъ прозорцитѣ почитѣта и приятелството (Consideration).

— Нѣма нищо, кое човѣцитѣ желаятъ повече да упаятъ, и кое най-малко упазватъ отъ колкото живота си.

— Много е лоше да не може човѣкъ да носи едно зло.—Слѣдъ бурата иде хубаво врѣме.

— Три пѣща са случватъ съ човѣка: ражда са, живѣе и умира. Като са роди, той неосѣща, страда като умира—а забравя да живѣе.

Бак.осови абонати.

У градъ В. са нампращали и таквъзъ граматници, кой, наситени вече да четжтъ български книги и вѣстници, желаяли да разбержтъ дѣ са намѣрва хубаво вино, та да са абониратъ, и да имъ иде на дель по-5-6 оки. Тѣзи Вахосови поклонници ний прѣпоржчваме на гръцкитѣ понове и даскалетини у селото Караюсейнъ (Козлудженско), да са допитатъ отъ тѣхъ дѣ има хубава плюсица.

** Котленскитѣ училища си стоятъ се вкотлени, защото нѣмало таквъзъ масторъ калайджій, който да ги калайдиса.

ПОДАРКИ.

Г-нъ Ст. Мариновъ отъ Варна подарява 1-год. течене „Училище“ за училището у Еленски колиби Байновци.
Г-нъ Н. Гърбановъ Еленчинъ подарява сжще за училището у Рохадни.

Г-нъ Ст. Кара-вильковъ въ Букурещъ подарява едно за женското Дружество у отечеството си Шуменъ.
Г-нъ Ив. Д. Продановъ подарява едно год. течене „Училище“ за ученическото Дружество у Сливенъ.
Г. Юв. Воденчаровъ подарява тоже 2, пакъ за Сливенъ.

Тѣхна милостъ г-да Братяи Маринчо и Цвѣтко Николови у Силистра благоволижъ да подарятъ отъ новойздадения ни сега български Букваръ 100 екз. за училището у отечеството имъ Тетевени, и 100 за Силистренското дѣвическо училище

Ученицитѣ отъ българ. училище у Варна стрдечно благодарятъ г-ну Хар. Лѣтереву за подаренитѣ му отъ гр. 106 1/2 книги, кои са раздадохъ у испитането въ награда на по-отличнитѣ ученици.

*За сичкитѣ ученици
Год. П. Коларовъ.*

Изоатель—студанъ Р. Бѣлчовъ.

Руссе, въ початн. на Д. областъ.

طونه ولايتي مطبعه سنده طبع اولمشدر